Ч. 58 Субота 14 (26) марта 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На вчерашнім засіданю палати послів президент Фукс присьвятив згадку помершій Архікняг. Наталії. — Мініcтер зелізниць предложив проєкт закона о будові зелізниці з Переворска до Розвадова і зі Львова до Самбора і угорскої границі.

Др. Помер і товариші жадали обниженя літ служби войскової для тих, що скінчили низшу ґімназию. — Пос. Ріґлер домагав ся переданя части податку доходового краям. — Пос. Шлєзінґер і товариші зажадали статистичного доходженя, кілько землі а кілько домів єсть в краях коронних в руках жидівских, як великий єсть з того доход і як великий доход подали жиди при фасиї податковій. — Пос. Яросевич і тов. інтерпелювали в справі конфіскати кількох руских часописий. — Пос. Лєхер і тов. інтерпелювали міністра зелізниць в справі предложеня нового закона о будові зелізниць льокальних. — По сім приступила палата до дальшої дискусиї над проґрамою ґр. Туна.

Пос. Штайнвендер заявив іменем німецко-людової партиї, що заява ґр. Туна містить в собі проґраму, якої правительство буде держати ся аж в будучности, а партия бесідника домагає ся, щоби правительство висказало ся, як дивить ся на пильні справи а іменно, чи хоче взяти ся до законного управильненя справи язикової. Правительство надармо гадало би, що спокій в палаті настане сам з себе. Борба обструкцийна не усунула розпоряджень язикових, але показала, що Німці суть і будуть непобідимі. Загальним говоренєм бесідник і єго партия не вдоволять ся, бо так само робили і ґр. Бадені і др. Ґавч. Нехай правительство скаже ясно, бо доки в справі язиковій не настане лад, то правительство не одержить ані угоди, ані буджету ані закона о побoрі рекрутів. Нехай правительство тим не дурить ся, що може нині і в слідуючих днях буде спокій в палаті. Случай дав правительству 14 днів до розпорядимости, нехай же правительство користає з того. Наше становище — сказав Штайнвендер — єсть незмінне; вибір зависить лиш від президента кабінету і коли правительство зробить для німецкого пароду то, чого справедливість вимагає, тогди можна сподівати ся, що настануть правильні відносини парляментарні — коли ні, то ні.

Пос. Діпавлі доказував, що правительство в заяві обмежило ся лиш до вичисленя обовязків, які самі собою розуміють ся. Становище католицкої партиї до правительства єсть ясне, бо она не має з ним зовсім ніяких зносин. Бесідник остерігав перед дальшим напруженєм сили податкової. Скоро творить ся щораз нові уряди і власти, то треба хиба творити нових податників. В виду теперішного гнету податкового, треба дуже уважати на то, щоби парлямент був в силі перевести угоду з Угорщиною і усунути провізорию; але бесідник не годить ся на то, щоби навіть некористна угода була в інтересі держави конечною. Ми були би може прихильнійші, коли-б знали, що угода дійстно зробить одностайну монархію. Угорщина однакож бажає, щоби побіч неї були ще дві половини. Що-до справи язикової то бесідник гадає, що она вимагає основного приготовленя і длятого домагає ся, щоби ще перед сесиєю делеґацийною була вибрана предкладана ним комісия язикова. (Пос. Іро: Насамперед треба усунути розпорядженя язикові. — Діпавлі:) О тім поговоримо пізнійше. То не тайна, що в початках правлїня ґр. Баденїґо німецкі партиї були скорше готові до кооперациї з партиями славяньскими як з католицко-людовою партиєю. Нехай же ті панове не беруть нам того за зле, що ми держимо в більшостию, котра нам під взглядом народним дає повну свободу. Ми не забуваємо ніколи о наших обовязках народних. Бесідник сказав дальше, що правительство ґр. Баденїґо жадало від єго партиї, щоби она підписала пильне внесенє против розпоряджень язикових, але щоби відтак в повній палаті голосувала против него. (Голоси з лївиці: Слухайте! Слухайте!) Ми тому відмовили і внесеня не підписали, уважаючи, що справа вимагає основнїйшого подуманя над нею.

Діпавлі пригадав відтак, що католики боронили завсїгди справедливости і рівноуправненя навіть тогди, коли Славяни не мали ще більшости в Раді державній. В наших очах — сказав він — нїякий нарід не єсть підрядним. Наконець сказав бесідник, що Німцї не можуть відзискати давного становища, але не вийдуть гірше, коли замість борби заключать мир і будуть старати ся потягнути й другі народи на ту висоту, на якій самі стоять.

По сім перервано дискусию. — Пос. Функе поставив пильне внесенє, щоби міністерство відкликало розпоряджене, в силу котрого власти академічні мають зараз релеґувати студентів, котрі би провинили ся против порядку академічного. — Пос. Штайнвендер поставив внесенє в справі відрочена вибору до Делеґаций. Внесенє се відкинено. — Пос. Танячкевич інтерпелював в справі нуж-

---

10)

Мамин син.

(Повість з німецкого — Артура Цаппа.)

(Дальше).

Старий Кестер сидить все ще непорушно і дивить ся мутними очима на папір в своїх руках. Єго лице збілїло аж до уст. Пані Кестерова має вправді дуже неясне поняте о значіню векселя, але она знає, що вексель часом дуже небезпечний, важний документ, що вже нераз знищив істноване цілої родини. Она тремтить на цілім тілї і держить ся рукою одежи стоячої коло неї дівчини, котра мимоволї обіймає стан малої, слабовитої женщини. Кароль Кестер нахиляє ся і заглядає з поза плечий вітця.

— Так то не єсть вексель мого брата — відзиває ся і глядить не конче приязно на пана Фоґля. Але той не дає ся вивести з своєї певної постави.

— Ваш пан брат жирував вексель — пояснює. — Акцептував пан Марквальд. Дрантива ціла родина! Нема гроший ні у вітця ні у сина. Ой, коби я був не запускав ся в інтереси з таким голодранцем! Ви, пане Кестер, ви простий чоловік, але честний і порядний, ви любите свого сина і заплатите мені, що пан референдар винен.

Батько Кестер робить рукою рух, немов би хотів помняти векслї з гніву, але ще в час надумує ся і кидає лиш ті зловіщі папери лихвареви на коліна.

— Нічого не плачу, ані феника — кричить, трясучись від зворушеня, і єго блїде лице стає в однїй хвили червоне як бурак.

Пан Фоґель скоро згинає ся і хватає зі страхом папери, що упали на землю. В єго сїрих, хитрих очах проявляє ся погана злість і страх, викривлює єго лице і надає єму ще більше відражаючого вигляду, як перше.

— Як? — кричить він, немов дуже здивований і дуже обурений. — Ви хочете опустити вашого сина, хочете попсовати єму цїлу єго хорошу кариєру?

Старий дивить ся на него наполохано, Кароль мимохіть приступає ся о крок близше. Пані Кестерова перемагає свою слабість, і роздумуючи над средствами, якими може розпоряджати, обертає ся з песьмілим питанєм до лихваря:

— Кількож там того єсть?

Пан Фоґель відвертає ся в тій хвили з вічливою усьмішкою до питаючої і відповідає чемно:

— Три тисячі марок, лише три тисячі, ласкава пані Кестерова.

Пані Кестерова заганяє ся; она була би упала на землю, колиб Єлена Ціммерман не була її скоро присунула крісло і не посадила єї. Кароль зі страхом сплеснув руками. Старий Кестер видав з себе якийсь дикий крик, а відтак гірко розсьміяв ся.

— Лише три тисячі марок! — кричить.

— І ви гадаєте, що я запхаю у ваше горло гірко заощаджений гріш?

Пан Фоґель зробив обиджене, загніване лице.

— У моє горло? — питає. — Як то в горло! Чи я вашому синови не дав гроший готівкою на стіл? Чи він не видав їх на себе?

Кулаки старого Кестера стиснули ся, з єго очий сипали ся искри гніву. Старий, спокійний чоловік немов перемінив ся. Кождий нерв, кожда жила в нїм дрожить від великого обуреня.

— Хто вам каже — кричить зриваючись — підпирати легкодушність хлопця вашими грішми, хоч ви добре знаєте, що він ще нічого не заробляє, ні одного феника? Тепер відбирайте свої гроші. Від мене не дістанете нічого, навіть ось-тільки ні! — і він показує на пальци, відвертає ся від лихваря і починає скоро бігати по комнаті.

Пан Фоґель оглядає ся по присутних зі страхом. Але ніхто не відповідає на єго погляди, ніхто не моргає на него. Всї дивлять ся в землю. Єго лице аж почорнїло, з очий видко лютий гнїв і ненависть.

— Добре! — каже і ховає оба векслї знов до кишені. — Коли не хочете в нїякий спосіб пристати, коли не маєте милосердия над вашим власним сином — добре! Але кажу вам,

ди в Галичині питаючи, що в виду того думає правительство зробити. — На тім закінчено засїданє а слїдуюче назначено на пополудне.

На вечірнїм засїданю відбув ся вибір членів спільних Делеґаций, при чім пос. Вольф виступив остро против компромісу Нїмцїв з Чехами що-до вибору; инші партиї нїмецкі виступили знов против Вольфа, а з того як і з деяких инших проявів вносять, що нїмецка опозиция розбила ся. До Делеґаций вибрано між иншими: Д. Абрагамовича, Барвіньского, Дідушицкого, Рутовского, Хшановского і Яворского, а заступниками Чеча і Левицкого; дальше: Крамаржа, Пацака, Янду, Кафтана, Цедвіца, Перґельта, Еренфельза, Шнекера, Булята і др. Слїдуюче засїданє відбуде ся ві второк і будуть ще промавляти Менґер, Шустерчич і Дашиньский в справі проґрами правительства.

Новинки.

Львів дня 25-го марта 1898.

— **Є. Вел. Цїсар** призначив на руску бурсу при „Народнїм Домі“ в Чернївцях суму 1.200 зр. річно і то через три роки з православного релїґійного фонду. Запомога буде виплачувати ся почавши від сего шкільного року.

— **З руского народного театру.** В суботу дня 26-го н. ст. марта виставить наш театр в Тернополи „Мікадо“, оперету Сулївана при повній войсковій музицї; в недїлю 27-го „Нещасне кохання“, українську драму в 5 актах зі співами і танцями; ві второк 29-го „Корневільскі Дзвони“, оперету Плянкета в 3 актах а 4 відслонах, при повній войсковій музицї.

— **З Самбора.** Від 1896/7 року є в Самборі філїя Руского Товариства педаґоґічного, котрого цїлию есть підпомагати народне шкільництво. Повідомляючи о тім Вп. отцїв духовних і сьвітску інтеліґенцию та взагалї прихильників народного шкільництва, просимо вписувати ся в члени товариства і взяти участь в засїданю, котре відбуде ся дня 5-го н. ст. цьвітня с. р. о годинї 2-ій по полудни в школї вправ напротив костела оо. Бернардинів. Членьска вкладка 50 кр. річно. — Від виділу філїї Руского Товариства педаґоґічного в Самборі.

— **Пожар.** Дня 10-го с. м. о 7-ій годинї вечером вибух в Будах, ряшівского повіта, огонь в стодолї Адама Зомбчика і в короткім часї обійняв всї господарскі будинки і дім, де Зомбчик вже спав разом з цїлою родиною. Огонь так скоро ширив ся, що цїла родина — семеро осіб — погибла страшною смертию в полуміни. Крім загороди Зомбчика згоріли мимо скорого ратунку ще й загороди грех инших господарів. Необезпечена шкода виносить около 3.000 зр. Пожар вибух імовірно в наслїдок неосторожности самого Зомбчика. Зомбчик був завзятий курець і перед самим вечером бачено его з люлькою коло стодоли, звідки потім займило ся.

— **Кара смерти.** Вчера, дня 24-го марта, повішено в Вадовицях голосного розбійника Влодарского, що минувшого року убив на прускім Шлезку банкира Кона. Влодарский до послїдної хвилї не хотїв приступати до сповіди.

— **Велика крадїж.** З Відня доносять, що в ночи з недїлї на понедїлок вломили ся злодії через пивницю до юбілерского маґазину Едварда Клюга на Фаворіттенштрассе і зрабували дорогоцїнности вартости кількадесятьох тисячів зр.

— **Замерз** в дорозї під Яновом, теребовельского повіта, жид Гецель Фісля, вертаючий з Могильницї до дому.

— **Страшна пригода** лучила ся в Лїєнц в Тироли. Кількох мисливцїв хотїло дати себе відфотоґрафувати на памятку ловів на медведя. Знимка фотоґрафічна мала бути зроблена в той спосіб, що медвідь стоїть грізно на задних ногах і має кинути ся на стрільця, котрий до него цїлив з рушницї. В хвили, коли фотоґраф дав знак, що починає фотоґрафувати, рушниця випалила і набій поцїлив перебраного за медведя коваля Зольдерера. Поцїлений в шию упав трупом на місци. Нещастного виновника, якогось Ґірстмаєра, увязнила жандармерия.

— **Навколо сьвіта без гроша.** Якийсь панок Боінтон в Ню-Йорку заложив ся о 50.000 долярів, що без зломаного крейцара в кишенї обійде пішки в пятьох лїтах цїлий сьвіт. Вийшов з міста Сан Франціско, а за пять лїт мусить в означенім дни, в крайнім убожестві вернути там з противної сторони. На самім початку своєї подорожи був одягнений в убранє з паперу, але коли переходив попід один склеп з одїжю, купець для реклями подарував єму нове, тревале убранє. Півпята місяця ішов він через американьский континент і сходив за той час 25 пар черевиків. Звідкиж їх взяв? Скоро видів, що черевики розлїтають ся на ногах, вступав до першого лїпшого шевця. І все найшов ся якийсь дурак, що для реклями дав подорожному черевики. Друге убранє дїстав від купця в Ню-Йорку, також для реклями. Через океан до Европи приїхав за дармо. В Льондонї найшов в однім готели пристановище, а дві фірми заосмотрили его в обув і подорожну торбу. Тепер дїстав ся він до Франциї, а обовязаний звідти всї головні европейскі міста, перейти цїлий Сибір, оглянути Япан, а звідтам прибути знов назад до Америки.

Телеґрами.

Відень 25 марта. При виборах до ради громадскої здобули антисеміти лиш 3 мандати; 5 мандатів здобула опозиция, а то 2 социялісти, 2 лїберали і 1 нїмецкий народовець.

Рим 25 марта. Кріспі зложив мандат посла до парляменту.

Льондон 25 марта. З Вашінґтону наспіла тут вість, що в комісиї сенату для справ заграничних настав загальний погляд, що годї буде війну оминути.

Переписка зі всїми і для всїх.

— Заряд краєвого варстату для виробу забавок в Яворові посїдає значну скількість на складї виробів для селян як: ложки, веретена, валки до тїста, цїви для ткачів, решета, роґіжки, маґільницї, опалки, кобелї, кошики, соломянки, забавки для дїтий і т. п. по дуже низьких цїнах. При більшім замовленю опускає ся рабат.

С. К. Б. з Дул.: Дїло з медалем за хоробрість має ся так: Суть двоякі медалї за хоробрість, до котрих особи войскові дїстають додаток грішми і так: 1) Золотий медаль за хоробрість з додатком для фельдвебля по 40 кр.; для фірера — 30 кр.; для капраля — 20 кр.;

як мої гроші пропадуть, то таке саме буде й вашому синови. Будьте певні!

Черти его лиця були грізні, мстиві. Старий Кестер махає згірдно рукою. Панї Кестер дивить ся на лихваря очима, в котрих малює ся невисказана тревога. Єї руки лежать на колїнах, з грудий добуває ся хрипливий стогін.

— Що ви під тим розумєте? — питає Кароль Кестер і морщить чоло.

— Що я розумію? Дуже просто. Як не дїстану моїх гроший до двайцятьох чотирох годин, то іду просто до Єго Ексцеленциї президента суду, предложу єму векслї і оповім, що мене піддурили, ошукали. А тодї, знаєте що тодї буде? Ваш брат не єсть ще урядником, не має сталої посади; без нічого. без дисциплїнарного слїдства, просто лиш на приказ пана президента відправлять вашого брата, проженуть з ганьбою і встидом. Цїла красна, горда кариєра — пропала на все. Єго навіть не допустять до асесорского іспиту. Тодї може іти до адвоката за писаря, або стати покутним адвокатом і писати скарги до суду по пятьдесять феників за штуку, по пятьдесять феників! То конець пісни — зломане житє. Нужденне житє! Тодї буде пан референдар голий і босий, бо его отець, то не отець, він не має серця для свого сина.

Старий Кестер задержує ся посеред комнати і грозить лихвареви кулаками.

— Проч! — кричить і поступає грізно в сторону пана Фоґля. Той в однїй хвили стоїть коло дверий і кладе руку на клямку. Але так само скоро зриває ся панї Кестерова. Вся слабість, вся неміч єї поборена. З дивною силою, яку дає їй любов до сина і страх о его будучність, віддихає мужа.

— Лиши! — кричить гнївно. — Хочеш сина довести до нещастя?

— Ледащо марнотратник, єму довги робити! — гнїває ся старий, не в силї здержати свого справедливого обурення.

Але панї Кестерова не слухає его. Она підходить до лихваря і бере его благаючо за рамя.

— Я заплачу — говорить скоро, задихуючись. — Всьо вам заплачу. Не стратите нїчого, нї одного феника! Лиш трошки пождіть, майте трошки терпеливости, пане. Буду вам платити що місяця двайцять, нї трийцять марок. День і ніч буду працювати. Лиш не доносїть на мого сина до президента!

Пан Фоґель, що при перших єї словах обернув ся до неї з вічливим усьміхом, кривить ся, немов би що гіркого проковтнув і стручує згірдним рухом руку панї Кестерової з свого рамени.

— Ідїть собі з такими дурницями! — відповідає грубо. — Гадаєте, що я зичу на рати? Того би ще бракувало! Трийцять марок на місяць. Кілько разів я вже прольонґував. А тепер маю знов ждати, десять лїт ждати? Жду ще двайцять чотири години і нї мінути довше. Як до завтра полудня, до першої години, не маю своїх гроший, трех тисячів марок, зголошую ся до авдиенциї у пана президента. — Він отвирає двері. Вже на порозї обертає ся ще раз і кричить з обуренєм: — Трийцять марок на місяць! Що то за жарти?

Пан Фоґель чим скорше втїкає, бо вже й Кароль пустив ся до него. Хвильку панує в комнатї понура, пригноблююча тишина. Єлена Цїмерман боре ся з собою. Не хотячи стала она сьвідком секретної родинної історії і она радо вже відійшла би, але здержує єї співчутє до тої бідної, старої, немічної женщини, котру та бурлива подія цїлком обезсилила.

Панї Кестерова упала на крісло, що стоїть недалеко дверий, котрими утїк лихвар. Єї безмежний страх виявляє ся сильним голосним плачем, доси все здержуваним і той плач роздає ся прикро по цїлій комнатї.

Старий Кестер рве собі обома руками волосє. Він знов почав ходити по комнатї. Півголосом проклинає то лихваря то Оттона. — Такий злодїй, кровопийця!... Ох, той марнотратник, ледащо!

Єлена Цїммерман нахиляє ся до панї Кестерової і обіймає єї голову своїми руками. Она хотїла би єї потїшити і шепче їй до уха всякі звичайні в таких разах слова.

— Успокійте ся, панї Кестерова, якось то буде.

Кароль стоїть коло софи і опирає ся одною рукою о стіл перед собою. Він звісив голову на груди, але зпід примкнених повік глядять его очи на матїр. Єго лице зміняє ся і дрожить, груди підносять ся і опадають, він тяжко віддихає. Тихий гнїв, який ним сперша заволодїв против безсовістного, легкодушного брата, втихомирив ся тепер і уступив перед співчутєм для плачучої, нещастної женщини, котрої шльохане ріже єму серце. Він не може довше дивити ся на муку побиваючого ся материньского серця своєї мачохи.

— Мамо — відзиває ся і приступає до скуленої від болю панї Кестерової — не плачте! З тим лихварем можна ще поговорити. Більше як половину він Оттонови не дав і вдоволить ся пятнайцятьми сотками. Що найбільше заплатимо єму ще пять процент до того! Лише не плачте, мамо! Для пятьсот талярів чейже не дамо Оттонови пропасти.

Він глядить благаючо на свого вітця. Але той махає руками і трясе сильно головою. Огірченє честного, совітстного чоловіка, що перед всякими легкодушними довгами має велику відразу, все ще таке сильне, що він не годен поміркувати ся.

— Нї, нї, нї! — кричить. — Я не дам себе довше ссати. Не дам нї феника більше на

для фрайтра і інфантериста — 10 кр. додатку. — 2) Срібний медаль I кляси (такий як Ваш); до сего дістає ся після шаржи лиш половину того додатку, що до золотого і то лиш доти, доки властитель медалю служить при лінії і резерві та ляндвері, або коли належить до інвалідів або пенсіоністів. Ви діставали додаток через 8 літ, бо через той час Вам рахувала ся служба войскова. По скінченю тої служби Вам вже додаток правно не належить ся, бо Ви не належите анї до інвалідів, анї до пенсіоністів, отже не маєте ніякого права упоминати ся о той додаток. Длятого Ви й зовсім після права того додатку через 22 літ вже не діставали. Однакож Ви би могли, покликуючись на медаль хоробрости, подати просьбу до Є. Вел. Цісаря о дар з ласки але лиш в такім случаю, коли знаходитесь у великій нужі або в тяжкій недузі. Жадати дальшої виплати додатку і звороту невиплачуваного через 22 літ додатку, не маєте ніякого права. — **Читатель в Болох.**: Се дуже красно, що Ви обстаєте за селянами. Так і повинно бути, бо свій за своїм повинен обстати. Та не лиш той, але й вся суспільність повинна дбати як найбільше про стан хлїборобский, котрий єсть підставою житя цілої суспільности, цілого народу. До того це стан хлїборобский єсть і найкрасший та найповажнійший. Але мимо того єсть богато таких, таки межи самими селянами, що встидають ся сего стану і гадають, що він вже найпослїднійший і найгірший а длятого не дбають вже ні про себе, ні про родину і честь стану хлїборобского; длятого годі мовчати і не сказати правди до очий тим, котрі самі не хотять свого стану шанувати. Правда, богато причин на то склало ся, що стан той у нас дуже підупав, але й то правда, що і многі селяни самі до того причинили ся. Ми можемо сьміло сказати, що знаємо добре житє наших селян таки з власного погляду, а певно ліпше, як Ви людий в місті, коли гадаєте, що там кождий з повним жолудком і кождий дармоїд. На доказ послухайте, що Вам скажемо. Ви ставите себе за примір і кажете, що маєте 40 морґів ґрунту, працюєте власними руками, зі своїми дітьми і жінкою, а все-таки не маєте чим виживити ся. Ми поставимо Вам також примір. Знаємо одного селянина — та й скажемо Вам зараз, як він називає ся; Сафон Урдейчук, у Вербіжи коло Коломиї — котрий має ледви може двайцяту часть з того, що Ви, і так само як Ви платить всіляки податки, а преці не стогне та не нарікає, що не може виживити себе й родини, а їхати до Бразилії чи деинде в сьвіт єму і не снить ся. А чому? — бо працює, з кождої найменьшої дрібнички уміє щось придбати для хати, нїчо у него не змарнує ся. Єго жінка уміє добре і зварити і спечи та держати лад в господарстві і родині, старші діти помагають, а ціла родина любить ся і держить ся разом. Отже видите, що і бідний селянин може дати собі раду, коли хоче і такий не потребує встидати ся. Але були такі, що мали по 8, 10 і 12 морґів а не могли вижити, бо більше вилежували ся та висиджували в коршмі а відтак стогнали та нарікали, що не можуть вижити та наконець вибрали ся за море шукати щастя. Попродали все, що мали, зруйнували і себе і родину, сподіваного щастя не знайшли і за морем, зійшли на простих жебраків та покрили соромом не лиш себе, але й цілий свій стан та свій нарід, так, що в сьвіті тепер гадають, що у нас вже таки всї селяни такі самі як і ті, що й за морем показали ся ледащими. До таких казали ми: „Встидайте ся!“ — То повинні Ви були зрозуміти. — **Властитель каменолому:** 1) Скоро хочете ломити камінь лиш для власної потреби і на як мсь неужитку, то можете се зробити. Коли же то на місци, де єсть поле, а ломанє каміня не має бути лиш хвилеве, то мусите о тім повідомити староство і постарати ся о фахового старшого робітника, котрий би знав ся на ломаню і умів недопустити до якоїсь нещасливої пригоди. Скоро би ломанє каміня мало відбувати ся довше, як три роки, все одно чи у власнім заряді, чи у віднаймі, то мусите длятого, що то єсть ґрунт ерекциональний, постарати ся о призволенє конзисториї і намістництва. Коли-б ломанє каміня мало відбувати ся динамітом, то мусите постарати ся о окреме призволенє до того. — 2) Будова має розпочати ся, але чи і коли именно розпічне ся, того не уміємо сказати. — 3) У виказах банкових тягненя тої льотериї не знаходимо. Прочитайте на льосї, де і коли мало відбути ся тягненє та напишіть, нехай Вам пришлють виказ тягненя. — **Червоний лист в М. над Сьвічою:** Насамперед маленька просьба: На будуче не пишіть анї до нас анї до нікого листів на червонім папери, бо й самі збавляєте собі очи, і другі ще більше мусять через Вас собі збавляти відчитуючи Ваше таки добре невиразне письмо. Що-до товарів, які хочете побирати, то можемо Вам лиш ось що сказати: Як би ми хотїли Вам подати фірми на всї ті товари, які Ви вичисляєте, то мусїли би бодай ціле одно число часописи ними задрукувати. А відтак: Вам яко тому, що хоче лище що стати купцем, а радше о скілько можна судити з місцевости і Вашого дотеперішного занятя, лиш крамарем — годі побирати товари з першої руки. То можуть робити лиш ґросісти (гуртівники) або великі купці, бо фабрикантам годі займати ся дрібною продажию, а знов малий купець і крамар не потребують товарів великими масами спроваджувати, анї не мають на то відповідних капіталів. От хоч би й фабрика дріжджів Мавтнера у Відни не схоче Вам також безпосередно посилати свій товар. Так само годї Вам купувати муку безпосередно в млинах. Дальше: нам годї поручати які фірми, бо відтак могли би Ви мати ще жаль до нас. Вам треба конче самим навязувати відносини. Розпитати у одного, другого, третого купця або гуртівника і вибрати того, котрий подасть Вам найкористнїйші услівя. Ми би радили Вам длятого передовсім навязати зносини з „Народ. Торговлею“ а та і сама Вас обслужить і справить на добру дорогу. Полотна н. пр. і всїлякі вироби полотнянні можете побирати з корчиньскої фабрики (склад у Львові ул. Академічна 2) або Versandhaus H. Metzner & Co. in Reichenberg (кореспондує також по польски) дає опусту 2 до 6 процент за готівку від 30 зр. до 500 зр. але висилає лиш за готівку. Инших фірм не хочемо подавати, бо то просто для нас не можливо а для Вас без хісна. У Львові єсть н. пр. 24 складів шкір; крупярів 25; парасольників 18 і т. д. Котрих же для Вас вибирати? Для скла і порцеляни поручали би ми Вам дуже богатий склад Казим. Левицкого, Трибунальска 6, а хто знає, чи Вам би не подобав ся ліпше Quest або Окорницкий або може Рап Герш? А з фабрики Гарраха чей годї Вам спроваджувати. Купіть собі Fr. Reichman, Księga Adresowa miasta Lwowa, а там знайдете виказ всїляких фірм. — **Николай Стрілець:** Лянкастрівку дістанете або на складї Станїслава Пелецкого, площа Мариядка 2, або на складї у рушникаря Бронісл. Янковского ул. Чарнецкого 4 у Львові. Чи котрийсь з них дасть на рати — того не знаємо. Запитайте обох карткою. Фабрики оружия у Львові нема; у Відни єсть кілька а найперша з них Leopold Gasser, склад Kohlmarkt N. 8, але з фабрики безпосередно годї спроваджувати. — **Авд. в Гляд.:** Коли хочете заложити в селї склеп, то мусите о тім повідомити староство письменно або устно (зложити до протоколу) і просити о виданє карти промислової. В однім і другім случаю мусите дати стемпель на 1 зр. 50 кр. До письменного повідомленя треба ще долучити на окремім аркуши „рубрум“ а на нїм стемпель за 15 кр. (30 сотиків або гелерів). Поданє не єсть просьбою лиш повідомленєм. В повідомленю треба подати: 1) Імя і назвиско того, хто закладає склеп (спілка) або лиш заступника, отже крамаря, котрий Вам буде вести склеп. Той заступник мусить бути повнолїтний, власновільний і чоловік доброї слави; — 2) вік крамаря; — 3) приналежність до якоїсь громади; — 4) рід торговлї; — 5) місце, де має ся вести торговля і нумер дому; — 6) Час, коли торговля має розпочати ся і — 7) просьбу о виставленє карти промислової. — Війт не може заказувати купувати у жида, а тим менше карати тих, що купували би у него. Податок мусить ся платити. Прочитайте собі також повисше під знаком „Червоний лист“. — **А. П. з Печ.:** Амбасадор Сполучених Держав північної Америки у Відни називає ся: B. Tripp (адреса: Wien IV. Theresianumgasse N. 4. — (Дальші відповіди пізнїйше).

☛ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора **Кирила Кахникевича**, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

того непотреба. Най пропадає. Він винен, він сам винен. Чи єму треба гуляти, бавити ся, удавати пана, коли не має на то гроший? Що мене обходять єго честні товариші? Маю викидати мій тяжко зароблений гріш і на старість бідити, аби мій пан син міг рівняти ся з паничами і викидати гроші так як они? Ледащо! У родичів єму вже не подобає ся, тут зле, не по паньски. Але я вже вижену ті єго паньскі примхи, я....

Переймаючий голос дзвінка перебиває розгніваному вітцеви. Всї здрогають ся наполохані. Лише Єлена Ціммерман віддихає лекше і іде з комнати. Панї Кестерова хоче іти за нею, але коліна угинають ся і она знов паде безсильно на крісло. Одна гадка, що єї пронизує, аж стинає кров в єї жилах. Коли-б то лиш не Отто!

І справді дають ся чути тихі, непевні кроки, що поволи наближають ся до дверий. Всїх очи обертають ся в напруженю на двері. І в них з'являє ся він блїдий, змінений, пригноблений почутєм власної вини. Докори совісти пригнали єго сюди. Двері за собою лишає отвором.

Єлена Ціммерман не має сили війти знов до комнати. Але она не сьміє також відійти до дому. Чувство, що єї присутність може бути ще потрібна, приковує єї і она стоїть за дверми в сїнях. Она чує кожде слово, вимовлене в комнаті.

— Ти непотребе! Ледащо! — кричить старий і хоче кинути ся з кулаками на сина. Але як блискавка зриває ся стара женщина. Знов материньска любов, зелїзна воля перемагають у неї слабість єї тїла. Обома руками хапає ся мужа і відпихає єго вагою свого тїла назад. Він опирає ся і тягне єї з собою напеpед. Але она немов клїщами обіймає єго руки і великий, сильний мужчина єсть безборонним, він мусів би хиба бідну, слабу жінку відіпхати від себе брутальною силою.

Рівночасно прискочив Кароль до брата, що стоїть тремтячи зі страху і тревоги.

— Іди звідси, утїкай! — шепче єму і витручує за поріг. Отто слухає мимоволї, спішить попри Єлену Ціммерман і збігає як вітер по сходах в долину.

Сила панї Кестерової пропала. Єї руки пускають мужа, она блїдне, подає ся назад і упала би на землю, коли-б Кароль не зловив єї і не заніс на софу. Тут лежить омлїла на подушці, блїда як полотно з замкненими очима.

— Мамо! — кричить наполоханий Кароль. — Мамо, що вам? Слухайте-ж мамо!

І Кестер нахиляє ся змішаний над омлїлою.

— Води! — кричить, обертаючись до дверий.

Єлена Ціммерман біжить до кухнї і приносить скоро воду. Кароль і отець підносять трохи до гори непритомну матїр, пробують влити їй води до губи і кроплять єї по лици. Вкінци отвирає она очи і мутним поглядом, немов би питаючи о що водить по комнаті.

— Що.... що то? — шепнула тихо.

Кароль і отець спускають мимохіть очи до землї і она пригадує собі нараз всьо що було та з легким стогоном паде знов на подушку. Сльози спливають по єї лицях і в єї чертах пробиває ся тяжкий біль, так що Каролеви аж сльози станули в очах.

— Тату — відзиває ся він благаючи, але й з докором — тату!

І Єлена Ціммерман дивить ся на него милосердно. Мати підносить ся з трудом на софі, бере мужа за руку, стискає єї раз по раз і шепче блїдими устами:

— Лиш той раз ще, тату, той одинокий раз!

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

ПОРТРЕТ Є. Сьвят.

ПАПИ ЛЬВА XIII.

виконаний після ориґіналу Геніюша, находячого ся в Ватиканьскій ґалериї

в кільканайцяти красках

(величина 38/51 цнтм.)

Ціна знижена 60 кр. (давнійше 3 зр.)

в красних рамах 3 зр. в. а. разом з опакованєм

Замовленя принимає: **Аґенция дневників Пасаж Гавсмана ч. 9.**

Всїлякі

ОГОЛОШЕНЯ

принимає виключно

АҐЕНЦИЯ

ДНЕВНИКІВ і ОГОЛОШЕНЬ

у Львові, Пасаж Гавсмана ч. 9.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.